ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ବିଭାଗୀୟ ପରିଚାଳକ, ଏଲ୍ ଆଇ ସି ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ମାର୍ଚ୍ଚ 18,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ)

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986: ଧାରା 2 (1) (ଓ) ।

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା –ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ –ମାଗଣା ସେବା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧୀନରେ — ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତିନାମା – ଆଇନଗତ ଅର୍ଥ ପ୍ରକଟନ।

ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତି ପୂରଣର ଦାବି – ବଜାୟ ରଖିବା –ପ୍ରତିବାଦୀ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାବି ଆବେଦନ — ଏଲ୍. ଆଇ. ସି. ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତି— ଆବେଦନ ଉପରେ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କଲେ—ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ-ନିର୍ଣ୍ଣୟ – ପ୍ରତିବାଦୀ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ଥିଲେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ—ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ପରିସରରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ସଂଘ ବନାମ ଭି. ପି. ଶାନ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ [1995] 6 ଏସ୍ ସି ସି 651, ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7092 /1996 ।

ଜାତୀୟ ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ଏବଂ ସମାଧାନ ଆୟୋଗ, ଓଡ଼ିଶାର ଏଫ. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 510/1992ରେ ତା 17.1.95 ରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଭି. ଏ. ମହାନ୍ତି ଏବଂ ସି. ଏସ୍. ଏସ୍. ରାଓ ।

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ପି. ପି. ରାଓ, ଏସ୍. ରାଜପ୍ପା ଏବଂ କେ. କେ. ଶର୍ମା ।

ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀ ଶାରଦା ଦେବୀ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :

ଏହି ଆବେଦନକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଆବେଦନକାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଲୁ ।

ଜାତୀୟ ଉପଭୋକ୍ତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଆୟୋଗ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଏଫ୍. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 510/1992 ରେ ଫେବୃଆରୀ 17,1995 ତାରିଖର ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନଟି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986 (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ଅଧିନିୟମ') ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ସେଠ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଏକ ଦାବି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ-ଏଲ୍. ଆଇ. ସି. ଙ୍କ ବିରୋଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପକ୍ଷ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜାତୀୟ ଫୋରମ୍ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଟ. 1,00,000/- (ମାତ୍ର ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନଟି ହେଉଛି ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ।

ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି :ଆବେଦନକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ସେଠଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କି ଏବଂ ଦାବି ରକ୍ଷା କରିବା ଯୋଗ୍ୟ କି । ଏହି ଅଧିନିୟମର 2 (1) (ଓ) 'ସେବା' କୁ ନିମ୍ନମତେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛି :

> "ସେବା' ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବିବରଣୀର ସେବା ଏବଂ ଏଥିରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ, ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବୀମା, ପରିବହନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ବିଦ୍ୟୁତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ, ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଲୋଡିଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଉଭୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ମନୋରଞ୍ଜନ, ମନୋରଞ୍ଜନ କିମ୍ବା ଖବର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସୁବିଧାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, *କିନ୍ତୁ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ।*

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା)

ଏହି ସଂଜ୍ଞାର ପଠନ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ, ସେଥିର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକ ବାଦ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, କେବଳ ସେଥିରେ ଥିବା ପରିକଳ୍ପିତ ସେବାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକ ଅଟେ । ବାଦ ପଡ଼ିଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି "ମାଗଣା ସେବା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତିନାମା

ଅନୁଯାୟୀ" । *ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ସଂଘ ବନାମ ଭି. ପି. ଶାନ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* [1995] 6 ଏସ୍ ସି ସି 651 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ସଦ୍ୟ ବିଚାରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ଧାରଣା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଥିରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, "ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଏକ ଜଣାଶୁଣା ଆଇନଗତ ଅର୍ଥ ଅଛି ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପଶମ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏହିପରି ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବାର ଅଧିକାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି । ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଜଣେ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ, କମ୍ପାନୀର ପରିଚାଳନା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇପାରେ, ଯଦି ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେବା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକ ଏବଂ ସେବକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଘଟଣାରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ ଉକ୍ତ ସଂଜ୍ଞାରେ ବହିଷ୍କୃତ ଖଣ୍ଡରେ ଥିବା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (1) (ଓ) ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ପରିସରରୁ ବାଦ ଦିଆଯିବ । ବାଦ ପଡ଼ିଥିବା ଅନ୍ୟ ସେବା ହେଉଛି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ମାଗଣା ସେବା ।

ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସେ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ, ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଯଦି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ଦାବି ଉଠେ, ତେବେ ଏହା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଚାରପୀଠରେ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଖୋଲା ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ନୁହେଁ । ଯଦି ଦାବିଟି ସୀମିତତା ଦ୍ୱାରା ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ତେବେ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ସମୟକୁ ବାଦ ଦିଆଯିବ ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଟି. ଏନ୍. ଏ. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷା ରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣ ଟିପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା: ସଙ୍ଗୀତା ସେନାପତି
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ,କଟକ